

DLD.050.18.2024EMK
Warszawa, 30 października 2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,
w odpowiedzi na interpelację (nr 5186) Pana Posła Marka Matuszewskiego, z dnia 9 października 2024 r., w sprawie problematyki zanieczyszczenia powietrza w uzdrowiskach, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego.

Odnosząc się do pytania pierwszego Pana Posła, dotyczącego planów Ministerstwa Zdrowia w zakresie przeprowadzenia bieżącej analizy danych związanych z jakością powietrza (za lata 2021-2022) w każdym z 12 uzdrowisk, których dokumentację objęto analizą w toku kontroli NIK, w celu ustalenia, czy na ich obszarze dotrzymywane były wymagania w odniesieniu do środowiska, uprzejmie wyjaśniam, że Minister Zdrowia nie posiada kompetencji do prowadzenia analiz wynikających z pomiarów wykonywanych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (zwanego dalej „PMŚ”). Taka analiza może być dokonana jedynie przez wykwalifikowane/kompetentne służby i inspekcje, które podlegają Ministerstwu Klimatu i Środowiska.

Uprawnienia ministra właściwego do spraw zdrowia, wynikające z art. 20 ust. 1 ustawy uzdrowiskowej, przyznane w ramach sprawowanego nadzoru nad lecznictwem uzdrowiskowym, dotyczą kontroli i oceny lecznictwa uzdrowiskowego prowadzonego w zakładach lecznictwa uzdrowiskowego, czyli oceny działalności podmiotów realizujących świadczenia z zakresu lecznictwa uzdrowiskowego pod kątem jakości udzielanych świadczeń opieki zdrowotnej, natomiast nie jest kompetencją ministra właściwego do spraw zdrowia prowadzenie spraw związanych z oceną jakości stanu sanitarnego powietrza czy też analizą wyników dotyczących dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza. Podstawą stwierdzenia przez Ministra Zdrowia spełnienia warunków ustawowych przez daną gminę uzdrowiskową bądź jej obszar stanowią świadectwa potwierdzające właściwości lecznicze naturalnych surowców leczniczych i klimatu, które były wydawane przez uprawnione do tego podmioty, a także operat uzdrowiskowy i dodatkowa dokumentacja przedkładana przez władze gminy uzdrowiskowej. W tym miejscu należy również wskazać, że to gmina uzdrowiskowa, zgodnie z art. 46 ustawy uzdrowiskowej, obok zadań przewidzianych przepisami ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2024 r. poz. 1465), realizuje zadania własne związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska, w szczególności ochrony warunków naturalnych uzdrowiska oraz spełniania wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza, natężenia hałasu, odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, gospodarki odpadami czy też emisji pól elektromagnetycznych.

Odpowiadając na pytanie drugie, czy Ministerstwo Zdrowia planuje wystąpienie do gmin, które w dalszym ciągu nie spełniały wymagań dotyczących jakości powietrza, o podjęcie koniecznych działań w celu przywrócenia warunków uzasadniających nadanie danemu obszarowi statusu uzdrowiska, w terminie nie dłuższym niż 5 lat, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Warunek wynikający z art. 34 ust. 1 pkt 2 ustawy uzdrowiskowej, odnoszący się do posiadania (przez gminę objętą statusem uzdrowiska) klimatu o właściwościach leczniczych (potwierzonego na zasadach określonych w ustawie) został spełniony przez wszystkie kontrolowane gminy uzdrowiskowe, tj. żadne z wydanych przez jednostki uprawnione świadectw nie negowało posiadania klimatu leczniczego przez dane uzdrowisko. Nigdy nie zaistniała sytuacja, w której odmówiono któremuś z uzdrowisk wydania takiego świadectwa (potwierdzającego właściwości lecznicze klimatu), jak również nie wydano świadectwa, w którym wskazano, że klimat nie posiada właściwości leczniczych i tym samym nie może być tam prowadzone leczenie uzdrowiskowe. Opisane w charakterystykach świadectw (raportach) kwestie związane, m.in. z takim zastrzeżeniem, jak umiarkowanie korzystne właściwości lecznicze i profilaktyczne klimatu, mało korzystne dla klimatoterapii parametry sanitarne powietrza, itp., pomimo na ich wskazywanie, nigdy nie znalazły przełożenia na kluczowe stwierdzenie wyrażone w świadectwie wydawanym przez uprawnione jednostki, a mianowicie nie negowały zasadności prowadzenia leczenia uzdrowiskowego na obszarze danego uzdrowiska. Wręcz przeciwnie, świadectwa zawierały stwierdzenie, że uzdrowisko posiada klimat o właściwościach leczniczych. Zastrzeżenia wskazywane przez jednostki uprawnione były wykazywane z uwagi na fakt, że badania właściwości leczniczych klimatu (w tym stanu sanitarnego powietrza) prowadzono w okresie 24 miesięcy, tj. m.in. przy uwzględnieniu stanu sanitarnego powietrza, jaki jest w porze chłodnej – sezon grzewczy, co niestety, niekiedy, pozycjonowało właściwości lecznicze klimatu (stan sanitarny powietrza) uzdrowisk w mało korzystnej sytuacji. Stan zanieczyszczeń w całym kraju, szczególnie w sezonie grzewczym, nie jest zadowalający, zatem dyskredytowanie wyłącznie uzdrowisk w tym zakresie jest daleko krzywdzące. Kolejną kwestią, na którą należy zwrócić szczególną uwagę to fakt, że obok warunku dotyczącego posiadania przez uzdrowisko klimatu o właściwościach leczniczych, są także warunki dotyczące stanu natężenia hałasu, oddziaływania pól elektromagnetycznych, prowadzenia gospodarki odpadami, posiadania infrastruktury energetycznej, czy też warunki związane z prowadzeniem leczenia uzdrowiskowego w oparciu o posiadane naturalne surowce lecznicze. Nie sposób zatem uznać, że globalna problematyka jakości powietrza i prowadzonych w związku z tym szeroko zakrojonych działań ze strony Ministerstwa Klimatu i Środowiska (długofalowe programy, np. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, który wspiera gospodarkę niskoemisyjną oraz ochronę środowiska oraz strategię, jak np. Krajowy Program Ochrony Powietrza, rozpisane w perspektywie nawet kolejnych 20 lat) ma być determinantem do ograniczania bądź całkowitego wyłączenia uzdrowisk z prowadzonej działalności leczniczej i realizacji świadczeń z zakresu leczenia uzdrowiskowego.

Minister Zdrowia za nieprawidłowość, która wiązałaby się z wdrożeniem procedury jej usunięcia w terminie nie dłuższym, niż pięć lat, rozumie brak spełnienia jednego lub więcej ustawowych warunków, o których mowa w art. 34 ust. 1 ustawy uzdrowiskowej (dla przykładu można wskazać na brak posiadania zakładów i urządzeń leczenia uzdrowiskowego realizujących udzielanie świadczeń z zakresu leczenia uzdrowiskowego czy też brak posiadania naturalnych surowców leczniczych/klimatu o potwierdzonych właściwościach leczniczych), natomiast nie jest nieprawidłowością niedotrzymanie

(sezonowo) niektórych parametrów stanowiących jeden z szeregu elementów składowych oceny spełnienia przez dane uzdrowisko warunków w stosunku do środowiska. Przyjęcie odmiennego sposobu postępowania byłoby sprzeczne z intencją ustawodawcy oraz dalece krzywdzące, bowiem spowodowałoby masowe ograniczenie, a nawet zaprzestanie działalności uzdrowisk, tylko z powodu niedotrzymania niektórych parametrów sanitarnych powietrza, bez uwzględnienia innych warunków niezbędnych do nadania i utrzymania statusu uzdrowiska.

Minister Zdrowia, w przypadku przekroczeń obowiązujących norm zanieczyszczeń w powietrzu, wzywał władze gmin uzdrowiskowych do przedłożenia programów naprawczych, w których były wskazywane działania zarówno planowane, jak i realizowane w zakresie poprawy jakości powietrza (obok tych działań, które wynikają z programów realizowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska na rzecz poprawy jakości powietrza w całym kraju). W szczególności dotyczyło to takich działań, jak nasadzenia zieleni, programy wymiany pieców kotłowych, termoizolacja budynków, ograniczenia emisji spalin poprzez ograniczanie nocnego ruchu drogowego, programy promocyjne i edukacyjne dla mieszkańców (ekologia).

Odnosząc się do pytania trzeciego Pana Posła, dotyczącego planów Ministerstwa Zdrowia w przedmiocie stworzenia kompleksowego i spójnego systemu służącego nadawaniu statusu uzdrowiska i jego bieżącej ocenie, uprzejmie informuję, że obowiązujące regulacje dotyczące procedury nadawania statusu uzdrowiska nie budzą wątpliwości, a ustawa uzdrowiskowa w sposób wyczerpujący wskazuje warunki, jakie przyszła gmina uzdrowiskowa musi spełniać celem ubiegania się o nadanie takiego statusu. Wskazać także należy, że to gmina uzdrowiskowa, zgodnie z art. 46 ustawy uzdrowiskowej, obok zadań przewidzianych przepisami ustawy o samorządzie gminnym, realizuje zadania własne związane z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska, w szczególności ochrony warunków naturalnych uzdrowiska oraz spełniania wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza, natężenia hałasu, odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, gospodarki odpadami czy też emisji pól elektromagnetycznych. Takie zachowanie funkcji leczniczych uzdrowiska obejmuje – po stronie władzy gmin uzdrowiskowych – stały / bieżący monitoring spełniania warunków ustawowych.

Oczywiście Ministerstwo Zdrowia nie pozostaje bierne w zaistniałej sytuacji i w ramach powierzonych zadań oraz przyznanych kompetencji będzie podejmowało działania na rzecz wdrożenia takich rozwiązań, które będą wychodziły naprzeciw wspólnym interesom, dla których pacjent – kuracjusz odgrywa kluczową rolę.

W odpowiedzi na pytanie czwarte, dotyczące planów Ministerstwa Zdrowia w zakresie zmiany zasad oceny spełniania przez uzdrowiska warunków określonych w ustawie uzdrowiskowej – tak, by możliwe było dokonanie kolejnej oceny dziesięcioletniej z uwzględnieniem znowelizowanych regulacji UE dotyczących jakości powietrza (Dyrektywa CAFE), uprzejmie informuję, że pod rozważę poddawane są plany związane z nowelizacją aktów prawnych z zakresu badań właściwości leczniczych klimatu, w tym związanych z oceną jakości powietrza.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Jerzy Szafranowicz
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/